

ГАРЯЧА ЛІНІЯ СИЛ ТРО

Щоб отримати консультацію,
телефонувати можна
щодня з 8:00 до 20:00
за номером 0 800 507 028

ПОТУЖНЕ ПОПОВНЕННЯ ДЛЯ СИЛ ТРО

У 150-му навчальному центрі Командування Сил ТРО ЗСУ триває курс базової загальновійськової підготовки для новобранців.

Рекрути вже встигли пройти важливі етапи навчання: психологічну підготовку, пересування полем бою, ведення бою в урбанізованій місцевості, тактичну медицину (Детально на ст. 4).

КІНОЛОГИ У СИЛАХ ТРО

У квітні минулого року у 126-ій бригаді Сил ТРО з'явився кінологічний підрозділ. А вже у жовтні того ж року команда кінологів «126/К9» зайняла перше місце у Відкритому чемпіонаті України серед провідників службових собак з пошуку вибухових речовин. Поки що досвіду роботи у кінологічному підрозділі не так багато, але бійці і їхні собаки продовжують працювати (Детально на ст. 3).

Щ Сили територіальної оборони

№ 36/28 СІЧНЯ 2024

СПРОТИВ

ЧАСОПИС СИЛ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ЗСУ

27 СІЧНЯ/ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ГОЛОКОСТУ

29 СІЧНЯ/ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ КРУТ

ПОДВИГ ДНІПРОВЦЯ: ШІСТЬ ДНІВ В ОТОЧЕННІ, ПІВСОТНІ ЗНИЩЕНИХ ОКУПАНТІВ

Наприкінці 2023 року група тероборонівців зі 128-ї дніпровської бригади потрапила в оточення на півдні Донеччини. Після втрат на опорному пункті залишилося лише двоє бійців. У складних умовах вони дали бій ворогу. І не тільки втримали позицію, а й знищили кілька десятків ворогів і повернулися з трофеями та славою.

У цивільному житті Роман працював токарем-розточувальником. Звістка про широкомасштабне вторгнення застала чоловіка в Ізраїлі. Що робити Роман довго не думав, взяв квитки на літак до Польщі і вже звідти добрався в Україну — і одразу потрапив на фронт.

Свою мотивацію повернутися у країну, яка воює, він пояснює так: «У мене тут була родина. Плюс, я вже знав військову справу, мав досвід служби в АТО».

Свій перший бойовий досвід Роман отримав у Дебальцевому. Взимку 2015-го йому довелося виходити з напівоточеного міста. Він вважає дивом, що тоді пощастило залишитися живим під шаленим обстрілом ворога. Друге диво сталося з бійцем вже наприкінці 2023-го також на Донбасі.

Підрозділ Романа виконував завдання в районі Старомайорська. Бійці групи зайшли на опорний пункт і одразу вступили в бій. На другу добу залишилося лише двоє тероборонівців.

«Орки підійшли дуже близько — на відстань кидка гранати. — розповідає військовослужбовець Віктор, який спостерігав за боєм з відстані. — На жаль, один з побратимів загинув від ворожої гранати. Ще один зазнав важких травм, згодом його евакуювали. Залишилися лише Рома і Мітя, і вони вдвох прийняли бій. Якби орки знали, скільки там людей, вони б були шоковані».

Роман з менш досвідченим побратимом перебували на цій позиції 8 днів, з них 6 — в оточенні.

«Про оточення я не казав, щоб не було зайвих питань, і щоб не було паніки. У нашій справі головне не — панікувати. Росіяни наступали, ми їх відбивали. Я розумів, що вони будуть

діяти „як пише книжка“. О 7-й ранку після сніданку починався якийсь двій» — розповідає Роман.

У якийсь момент росіяни таки дізналися, що на позиції перебувають лише двоє тероборонівців. Українці почули переговори окупантів.

«Комбат росіян сварився, що лише два хохла погасили всю роту! Він кричав у рацию: «Ви що? не можете з ними нічого зробити? Вперед! Вперед! Бігом!», — згадує Дмитро з підрозділу Романа.

За допомогою операторів БПЛА двом захисникам вдалося підбити ворожий танк. Згодом аеророзвідка помітила, що ворог почав окопуватися поруч з цим танком. Роман взяв РПГ.

«Щоб зробити постріл, довелося трохи вийти з окопів. Тоді по нас летіли ВОГи та 80-ті міни. Але я був на адреналіні, не думав про небезпеку для себе», — згадує Роман.

Постріл був влучний. Після цього у підбитому танку почав детонувати боекомплект.

«Роман вдало лупанув з гранатомета, почав детонувати БК, розгорілося все, і орки зашкварилися», — каже тероборонівець Віктор, який спостерігав за боєм.

Через постійні штурми Роман не встигав чистити автомат, в якусь мить зброя заклинила. Боєць не розгубився, пішов збирати трофеї у загиблих росіян.

«Ми збирали БК по ямах. Ось цей автомат теж з вилазки, — демонструє Роман російський АК-12. — БК теж взяв з броніка загиблого. У нього було п'ять гранат і шість рожків до цього автомата».

Кілька днів аеророзвідники спостерігали за побратимами, які перебували в облозі. На четвертий день у Романа з напарником закінчилися їжа, то продукти з водою їм скидували з дронів. Допомогти підкріпленням чи евакуювати тероборонівців кілька днів не могли.

«Складність була в тому, що підкріплення не могло підійти, так щільно покривали мінометами та артою. Трохосотилися на підходах», — пояснює Віктор.

У підсумку Роману таки вдалося вийти з оточення. Водночас позицію тероборонівці так і не втратили. І за кілька днів боїв за опорний пункт знищили до півсотні окупантів.

Бійці дніпровської бригади ТРО розповідають, що Роман став легендою для окупантів. Побратими сподіваються, що і держава відзначить свого героя.

«Це з тих подвигів, які треба доносити до кожного бійця. Він своєю рішучістю може давати відсіч оркам. Тільки на характері відбуваються всі бойові дії», — вважає Дмитро.

Сам Роман про свою звязку розповідає неохоче. Вдома на нього чекають батьки, дружина та дві доньки. Про бій в оточенні він лише в загальних рисах розповів дружині, іншим, каже, знати все не потрібно.

«У нас там не було вибору. Або вони нас, або ми їх. Третнього не було дано», — підсумовує тероборонівець.

ЯК ВБЕРЕГТИСЯ ВІД ВОРОЖИХ ДРОНІВ

Особливістю цієї російсько-української війни є постійна загроза з повітря. Небо переповнене безпілотними літальними апаратами (БПЛА), від яких дуже складно сховатись. Техніка та навички операторів БПЛА постійно вдосконалюються, тож, щоб вижити, військовослужбовець повинен розвивати пильність та обережність.

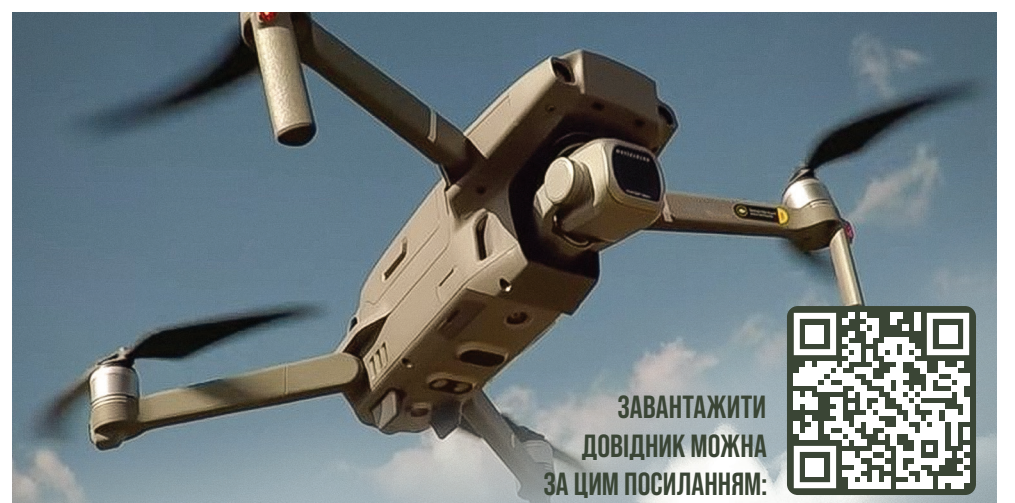
Саме для того, щоб допомогти тобі залишатися непомітним для дронів, а отже й нешкоданим, створений довідник «Як вберегтися від ворожих дронів. Поради піхоті».

Хоча цей довідник не містить описів супер-секретних методів, завдяки яким ви станете абсолютно невидимими для ворожих безпілотників (бо таких методів не існує) — в ньому подано базові важливі правила та рекомендації.

Якщо дотримуватись цих порад, закопуватись, маскуватись, маскувати свої позиції й техніку, завжди зважати на те, що за вами спостерігають згори, ви зможете підвищити свою безпеку.

Знайти більше навчальних матеріалів із військової справи ви можете на інформаційному ресурсі управління підготовки (G7) штабу Командування Сил ТРО ЗСУ:

ЗАВАНТАЖИТИ
ДОВІДНИК МОЖНА
ЗА ЦИМ ПОСИЛАННЯМ:

ВІЙСЬКОВИЙ КАПЕЛАН: «НА ПЕРЕДКУ НЕМАЄ НЕВІРУЮЧИХ. АЛЕ ВІРА — ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ ЧИТАННЯ ПСАЛМІВ...»

Службу військового капеланства в Збройних Силах України створено зовсім нещодавно: у вересні 2022 року. Втім, це раніше українські священники-добровольці були поруч з воїнами в найважчі хвилини. Капелан — це не тільки сповідник, а часто — психолог, друг і навіть волонтер.

Отець Андрій Апаров, офіцер капеланської служби Командування Сил ТрО, віднайшов своє покликання вже під час повномасштабного вторгнення. «До 2022 року я не лише про капеланство не думав, але й про священництво, — розповідає він. — Я був успішним адвокатом і науковцем. Писав статті, наукові праці, книги... Щоправда, саме духовні практики допомогли мені порозумітися з сином, коли той переживав непростий перехідний вік».

Саме тоді отець познайомився зі своїм майбутнім наставником, який запропонував йому стати паламарем. Мирянин Андрій погодився, і так розпочався його духовний шлях.

«Після перших церковних служб, в яких я брав безпосередню участь, де відчував Господню благодать, радість, спокій, умиротворення, я зрозумів, що це справді моє», — згадує він.

За певний час той же духовний наставник запропонував йому вчитися далі, бо добре бачив, що паламарського служіння пану Андрію вже недостатньо.

«І я справді вступив на перший курс Київської православної богословської академії, — згадує капелан, — однак, після першої ж сесії розпочалася повномасштабна війна. 24 лютого з сім'єю ми повернулись з Києва до Іванкова, до свого дому. Ми приїхали туди близько 18-ї години, а о 22-й туди зайшли росіяни. Так ми опинилися в окупації...».

ОКУПОВАНИЙ ІВАНКІВ

Окупація стала важким випробуванням для мешканців селища. Сім'я Апарових не була винятком. Хоча, як згадує капелан, повномасштабну війну він передчував ще задовго до її початку, тому зробив запаси води, продуктів і пального. Його передбачливість стала в пригоді багатьом, адже сім'я ділилася з тими, хто потребував.

Отець Андрій згадує: «За тих умов слід було шукати основу й духовну опору, якщо ти людина віруюча. Я намагався не допускати в собі злоби. Водночас мені хотілося не просто перечікувати, але й діяти. Бо, як пише Святе Письмо, віра без діл мертва».

В цій окупації я здійснював чин похорону, хоч і був лише паламарем, але священників там вже не було. Люди вмрарили... Хто від серцевих нападів чи від хвороб, а хто — від рук окупантів. Бо ті проводили розстріли... Зокрема росіяни вбили отця Максима Козачина, який їздив до Іванкова з Розважова (це село неподалік) проводити служби, і на одному з блок-постів на кільцевій дорозі його розстріляли... Священника української церкви таким чином не стало, а московський завчасно втік».

Втім, найгіршим у цій ситуації, як зізнається отець Андрій, було те, що з кожним днем зростала тривога за дітей. Окупанти вешталіся селищем, вдиралися в будинки, забирали меблі, цінності та техніку. Мешканці потай розповідали один одному про викрадення й страти односельчан. Це підштовхнуло сім'ю до відчайдушного кроку: тікати з Іванкова.

Маршрут втечі був складним і небезпечним. Спочатку на мотоблоці пересувалися відкритим тереном, де над ними раптом з'явився російський гелікоптер, потім довелося переправлятися через річку, згодом утікачі опинилися на трасі. «Молилися всю дорогу... На трасі з мотоблоку ми пересіли в автомобіль і рушили колоною. Натрапили на росіян. З обох боків дороги стояла російська техніка. Але Господь нас оберіг. Окупанти тільки дивилися на нас, але не

зацепили...», — згадує священник.

Отець Андрій говорить, що саме ця щаслива втеча остаточно переконала його в правильності свого священницького вибору. «Адже що людина може дати Творцеві, щоб віддячити? Все навколо й так належить Йому. Людина може тільки служити...», — каже він.

В січні 2023 року були отримані документи на висвяту. Далі після дияконської практики відбулась пресвітерська хіротонія, а згодом — було видано наказ на священницьке служіння у парафії.

МОЛИТВА І ФІЛІЖАНКА КАВИ

«В серпні місяці 2023 року мені додому принесли повістку. Я працював, та й зрештою працюю досі, в Сумському педагогічному університеті ім. Макаренка. За законом, як викладач, я маю право на відстрочку. Втім, я вирішив, що повістка — це своєрідний знак для мене. Господь мені вказує мій подальший шлях. Я так і сказав дружині: «Така Господня воля. Йду в військомат... А далі — як управиться», — розповідає отець Андрій. «В групі Богословської Академії мене підтримали. Мій одногрупник і друг отець Олекса Сокіл знайшов потрібні слова. Він і порадив мені йти капеланом».

Далі все, як звично: медична комісія, направлення в батальйон, знайомство з командиром. Щоправда, одразу зіштовхнувся з бюрократією: мені повідомили, що можуть зробити мене ким-завгодно, штурмовиком чи розвідником, але не капеланом. Такої посади нема. Після численних клопотів таки вдалося призватися саме на капеланську посаду.

До 321 окремого батальйону».

Отець Андрій зазначає, що роль військового капелана неможливо окреслити одним визначенням чи формулюванням. Адже людина сама по собі — це складний духовний, біологічний і одночасно соціальний організм. В залежності від того, яка з цих складових домінує, духівнику й варто шукати інструментарій для кожного бійця персонально.

Наприклад, в умовах бойових дій акцент цих складових може зміщуватись. В когось тоді на перше місце виходить духовність: він починає молитися, звертатися до Бога, шукати духовної підтримки. Для когось важлива не так молитва, як соціальна комунікація. Йому потрібно поговорити, бути почутим, отримати пораду, і в цій комунікації реалізувати себе.

І нарешті людина починає отримувати задоволення від простих речей: від чашки кави, шоколадки, від тепла, коли з'являється можливість погріти руки. Тобто від того, що потрібно для біологічного організму.

Тому й служба капелана полягає в тому, щоб індивідуалізувати людину, давши їй можливість проявити себе і поставити на перше місце найнеобхідніші з її точки зору потреби. Зрозуміти, що їй потрібно саме зараз.

Якщо потрібна молитва, то помолитися з нею. Якщо потрібна філіжанка кави, то треба зробити кави. Дати щось, що цю людину бодай на мить зробить щасливою. Бо тільки щаслива людина здатна поєднатися з Богом. І тоді вона може духовно укріпитися. Якщо ж людина спустошена, втомлена фізично і морально, то будь-які спроби капелана навернути чи просто допомогти не будуть у ній відгукуватись.

«Тому перше і важливе завдання священника — відчутти людину і її природу. Хто вона зараз перед тобою? Соціальна істота, яка потребує комунікації? Чи вона замкнена, і щоб розкрити потребує тієї ж кави. Нехай вона відчує себе в затишку і відпустить себе».

Не завжди капелану відразу вдається розкрити співрозмовника. Але що буває просто? Сама капеланська служба не передбачає легких шляхів. І той, хто зробив свідомий вибір стати капеланом, це розумів. Це духовна робота з людьми. Вона не зводиться тільки до літургійного служіння, молебнів чи посвячення», — підкреслює священник.

«НЕВІРІЯ» — ЦЕ ТАКОЖ РЕЛІГІЯ

Отець Андрій наголошує, що духівник у війську — це часто насамперед психолог. Тільки його психологічні навички будуються не на підручниках з психології, а на Святому Письмі, Святоотцівських Вченнях, власному досвіді і на духовних практиках.

«Капелан нікому не нав'язує свого віросповідання. Зрештою, яка різниця капеланові, хто переді мною? Мусульманин, юдей чи навіть атеїст. Є навіть така теза, що «невірія» — це також своєрідна релігія. Моє завдання — не проповідувати. Адже у війську я перебуваю не з месіанською метою. Моє завдання допомогти воїну знайти душевний спокій. З ним ми можемо поговорити про Аллага, а можемо про Старий Завіт».

Всі релігії пронизує одна наскрізна річ — це любов. Мені часом кажуть: «Ви ж православний священник, а я — мусульманин...». Тоді я відповідаю: «А вам знайоме слово «любов»? Давайте поговоримо не про Бога. Давайте про це. І про дружбу також. Про силу підтримки. Про добрі справи. Усі релігії говорять про це. Господь у добрих справах», — каже капелан Сил ТрО.

Говорячи про духовну стійкість, отець Андрій повертається до своєї «триєдиної» моделі трактування людини: «Стійкість також може поділятися за трьома категоріями: духовна, фізична і соціальна».

На перший план в умовах бойового зіткнення виходить безумовно фізична стійкість. На щастя, людина здатна боротися з болем та дискомфортом і перемогти себе. Ми маємо безліч прикладів того, як навіть з важким пораненням командир і далі керує боєм, веде танк чи літак, поранені виносять інших поранених тощо.

Дуже добре, коли ця фізична стійкість підтримується соціальною та духовною складовою і дає зрештою потрібний результат.

А ще кажуть, на передку немає невірних. Але віра — це не тільки читання псалмів. Насамперед — це залишатися собою і шукати можливості для радості.

Це кави з цукеркою, про яку я вже говорив. Спогади про дім, про дітей, про сім'ю. Це також гарна причина для радощів.

Знаєш молитву — читай. Не знаєш жодної молитви — молись своїми словами. Господь почує. Головне — щирість, а не форма».

Можна прочитати весь Псалтир і всі 20 кафизм і не відчутти Бога. А можна промовити одне речення: «Господи, прости мені» і відчутти Його поруч. Я не прихильник форми чи формальних рекомендацій. Людині потрібно залишатися собою, пам'ятати, що вона має душу. І всі її фізичні потреби — це також Господне».

В Заповідях сказано, що ми повинні дбати і про тіло, адже воно створено за образом і подобою Бога. Тому ми повинні дбати про своє тіло. Причому якщо важко переключитись на себе, то варто переключитись на когось іншого. Допомогти комусь: подати води, підтримати словом... Це дозволить з власних проблем, із власної складної ситуації через когось іншого зробити відступ до Бога».

КІНОЛОГИ У СИЛАХ ТРО

У квітні минулого року у 126-ій бригаді Сил ТРО з'явився кінологічний підрозділ. А вже у жовтні того ж року команда кінологів «126/К9» зайняла перше місце у Відкритому Чемпіонаті України серед провідників службових собак з пошуку вибухових речовин. Поки що досвіду роботи у них не так багато, але бійці і їхні собаки продовжують працювати і відточувати свою майстерність, щоб допомагати у розмінуванні звільнених територій.

Всі учасники групи пішли у військо практично з самого початку широкомасштабного вторгнення. До війни працювали у різних сферах господарства: підприємництво, будівництво, спорт. Але при цьому мали і досвід роботи з собаками.

Олег «Сенсей», командир кінологічного підрозділу «126/К9», розказав нам як їм вдалося створити і злагодити свою чотирилапу команду для роботи на благо Сил оборони.

Як і коли прийшла ідея створити підрозділ К9 у Силах ТРО, скільки часу на навчання пішло і які завдання наразі виконує підрозділ?

Ідея створити підрозділ К9 у 126 окремії бригаді ТРО виникла через потребу розмінування визволених територій.

Тому на початку 2023 року цей проект почав втілюватися у життя. Була проведена серйозна організаційна робота командуванням бригади на чолі з комбригом. А саме: підбір кадрів, собак, організація навчання, вирішення побутових та інших питань.

Можна вважати днем народження підрозділу 126/К9 14 квітня 2023 року. На цей час була сформована група у складі чотирьох кінологів та п'яти собак, яка приступила до навчання у кінологічному центрі Міжнародної поліцейської корпорації громадської безпеки (МПКГБ) у м. Одеса.

Підтримку в реалізації цього проекту на етапі навчально-тренувального процесу надали керівники та інструктори-кінологи центру МПКГБ.

Курс навчання з урахуванням віку собак та поставлених завдань — пошук вибухових речовин — продовжувався шість місяців. Але це не межа, тому що підготовка чотирилапих бійців у цьому напрямі вимагає набагато більше часу і постійних тренувань, щоб забезпечити якісну та максимально безпечну роботу.

Своєрідним заліком для нашої групи був міжнародний семінар та чемпіонат України серед кінологів та собак з пошуку вибухових речовин, який проходив в Одесі з 26 по 29 жовтня 2023 року, де наша команда у командному заліку зайняла перше місце. Це результат не тільки особисто групи 126/К9, але і всіх людей, котрі допомагали організувати, створювати та навчати наш підрозділ. А найголовніше — вірив у нас та успіх цього проекту.

Які собаки використовуються для служби? Чи був якийсь процес відбору?

Для служби у нашій групі використовуються собаки службових порід — бельгійська вівчарка, німецька вівчарка, німецький пінчер. При виборі порід звертали увагу на їх якість, характер, темперамент та порідні характеристики, які можуть бути максимально задіяні у пошуку вибухових речовин.

Як собак навчають працювати у зоні бойових дій, чи проводять стрес-тестування, чи всі його проходять?

Обов'язковою першорядною справою після завершення навчання було адаптувати собак до стресових ситуацій в умовах бойових дій. Ця робота була поділена на кілька етапів і проведена з непоганими результатами. Але потрібно постійно та системно працювати над закріпленням цієї навички, підтримувати його на належному рівні. Щоб він не втрачався у собак і дозволяв їм бути постійно у стресостійкій формі.

Як обирають людей, які хочуть працювати з собаками? Чи проходять вони відбір?

Безумовно, із собакою повинен працювати провідник, який має певні якості. Однією з головних у цьому переліку є небайдуже ставлення до собаки, вміння знайти з нею контакт, стати для неї другом і вожаком, тому що вона повністю залежить від тебе.

Важливими якостями також є увага до дрібниць, постійна робота над своїм професійним рівнем, бути у гарній фізичній формі, психічно врівноваженим. А саме головне — любити те, чим займаєшся, незважаючи на час та умови. Бути відданим своїй справі.

Коли відбувався відбір кандидатів до групи кінологів, звертали увагу на кожну дрібницю. Їхнє здоров'я, розумові здібності, ділові та загальнолюдські якості, чим займався до війни. Результатом цієї роботи став злагоджений підрозділ, в якому знаходяться військово-вслужбовці, які володіють всіма цими якостями.

Після закінчення навчання усі отримали дипломи міжнародного зразка інструкторів — кінологів, спеціальні офіцерські звання та найкращі характеристики від керівництва центру підготовки. Також і чотирилапі бійці отримали сертифікати якості своїх знань.

Чи можна сказати, що чотирилапі вихованці — це теж в якомусь сенсі військові?

Можу впевнено сказати, що наші чотирилапі вихованці — повноцінні військові. Тому що вони протягом всього курсу навчання від маленького цуценяти, веселої та милої дитини, пройшли нелегкий шлях до дорослої вивченої з певними навичками собаки. І весь цей час пліч-о-пліч поруч був друг та вчитель — кінолог. Який є і матір'ю, і батьком та найголовніше — вожаком!

Приклад сміливості, працелюбності, турботи та любові. Нехай провідні кінологи кажуть, що не можна олюднювати собаку, але я не зовсім з ними погоджуюсь. Коли з твоїм псом виник зв'язок, ви стали одним цілим, він схожий на тебе, а ти на нього, ти вчиш його, а він тебе. Це — симбіоз. Ви доповнюєте один одного. Ви — команда.

Чи важко працювати з собаками? Які є виклики, і як вони вирішуються?

Звісно, із собаками працювати важче, ніж з людьми, особливо у військовому напрямку. Кінолог повинен протягом секунди ухвалити вірне рішення, враховуючи якість свого вихованця: його темперамент, характер, стан здоров'я, настрої, щоб віддати правильну команду, яку його собака виконає. А це щоденна, злагоджена, багатогодинна постійна командна робота, де в одній зв'язці перебуває кінолог та собака. Кожен із них допомагає та доповнює один одного. А результатом цього є любов та відданість. Це нічим не виміряти і за жодні гроші не купити. Тому кінологи — щасливчики! З ними постійно знаходиться одна із найкращих істот природи — собака.

Вона тебе не покине, не підставить. Вона з тобою залишиться до кінця. А якщо знадобиться, то може за тебе життя віддати, нічого не вимагаючи натомість. В умовах війни і постійної небезпеки дуже важливо знати, що біля тебе справжній друг. Тому кінологи, а особливо військові, — це особлива каста воїнів. І девіз: «Один за всіх і всі за одного!», працює постійно.

На вашу думку, чи є корисним впровадження кінологічних підрозділів в Силах ТРО?

Такі підрозділи необхідні та мають бути, тому що напрямки роботи кінологів різноманітні. Все залежить від потреб та необхідності поставлених задач. Світовий досвід та досвід минулих війн ще з стародавніх часів підказує, що цей напрямок дуже ефективний, але треба підходити до цього питання професійно.

Такі підрозділи працюють не тільки під час війни, але і у мирний час приносять багато користі. Досвід, який зараз отримують кінологічні підрозділи та окремі кінологи, буде безцінним. Ця війна багатьох моїх побратимів та колег-кінологів навчила воювати ефективно, отримувати максимальний ефект, докладаючи мінімум зусиль. Сподіватимемось, що напрямок кінології у Силах ТРО отримає широке застосування.

НОВОБРАНЦІ ГОТУЮТЬСЯ СТАТИ ПОТУЖНИМ ПОПОВНЕННЯМ ДЛЯ СИЛ ТРО

У 150-му навчальному центрі Командування Сил ТРО ЗСУ триває курс базової загально-військової підготовки для новобранців.

Рекрути вже встигли пройти важливі етапи навчання: психологічну підготовку, пересування полем бою, ведення бою в урбанізованій місцевості, тактичну медицину.

Базова загальновійськова підготовка (БЗВП) — це комплекс найпотрібніших знань та навичок для новобранців. Попри те, що кожний майбутній солдат матиме у своїх батальйонна вузьку спеціалізацію, на початках важливо опанувати базу. Навіть якщо ти будеш медиком — мусиш знати, як поводитися зі зброєю.

«Для мене найважче було подружитися з автоматом. Ніколи раніше не стріляла. Інструктори хоч і пояснюють все детально, але на перших стрільбах майже все у „молоко“. Однак поступово опанувала свій страх і емоції — і вже зараз влучаю не гірше за інших. Важливо, що мені пояснили, чому я не влучаю — бо потрібно контролювати не тільки зброю, але і себе: дихання, стійку та думки. Хоч я буду бойовим медиком, однаково вважаю за потрібне вміти добре стріляти. Бо ситуація на фронті така, що зараз ти медик, а в якийсь момент доведеться стати стрільцем», — зауважує одна з курсанток Марина Герасимова.

Курсант Максим Сокогутун розповідає, що адаптувався досить швидко — допомогли побратими та інструктори.

«Коли у перші дні одягнув бронезилет, шолом, узяв у руки автомат і подолав смугу перешкод — то думав, що вже не встану. Але потроху звикаєш до амуніції, і без неї хоч і легше, однак відчуваю себе вразливим. Як би важко не було — головне, що поруч справжні побратими які готові допомогти».

Молодший сержант Віталій Гринда застосовує до кожного курсанта індивідуальний підхід. Вважає, що повага і дисципліна — фундамент якісного навчання в максимально стислі терміни.

«Наша задача підготувати рекрутів так, щоб вони вижили в першому бою. Далі ворог вже буде мати справу з досвідченими солдатами, — каже він. — Мотивація у них велика. Їм повага, що вони не побоялися піти в ЗСУ. Потрібно вчитися, практикуватися та не лінуватися. І відшліфувати свої навички до автоматизму».

Після успішного проходження курсу новобранці стануть потужним поповненням для Сил ТРО ЗСУ.

150 НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР СИЛ ТРО ЗСУ

ЗАПРОШУЄ ІНСТРУКТОРІВ З БОЙОВИМ ДОСВІДОМ.

БАЖАЮЧИМ СЛІД ЗВЕРТАТИСЬ ЗА ЦИМИ НОМЕРАМИ:

+380633948003

+380634492046

+380964633281

НАША ЄДНІСТЬ — НАША ЗБРОЯ

Донеччани у «живому ланцюзі»
21 січня 1990 р.

105 років тому — 22 січня 1919 року на Софійському майдані в Києві був проголошений Акт Злуки, який став епохальною історичною подією, коли українські землі об'єдналися в одній державі.

«Однині воедино зливаються століттями одірвані одна від одної частини єдиної України — Західноукраїнська Народна Республіка (Галичина, Буковина, Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України. Однині є єдина незалежна Українська Народна Республіка», — йшлося у документі.

Проголошення Акта Злуки відбулося у річницю проголошення IV Універсалом Української Центральної Ради незалежності Української народної Республіки.

Ці дві події є надзвичайно важливими в історії Української революції 1917–1921 років і загалом в історії України. Уперше в XX столітті Україна проголошувалася незалежною суверенною державою. Уперше дві частини України, які раніше були розділені кордонами імперій, з'єдналися в одну незалежну державу. Після проголошення об'єднання УНР і ЗУНР 22 січня 1919 року ідея цілісності української нації в українській політичній думці вже ніколи не ставилася під сумнів. Упродовж багатьох десятиліть Акт Злуки та Соборність України були головною заповіддю борців за незалежність.

Навіть після втрати державності українці відзначали День Соборності, зокрема урочисті події проводили українці в США. А у 1939 році, після набуття автономії

Карпатською Україною, її уряд урочисто відзначив 20-ту річницю проголошення Злуки. У Хусті відбувалися маніфестації, люди несли синьо-жовті прапори.

22 січня, як День державності та соборності, було одним з найбільших національних свят для членів Організації українських націоналістів та бійців Української повстанської армії. У наказі ОУН від 22 січня 1946 року йдеться: «День 22 січня — це наше найбільше національне свято, свято — Самостійної й Соборної Української Державності! Ідеал 22-го січня — це наш всенародний ідеал, наше прагнення і наша ціль! Присягаємо, що не зложимо зброї, не перервемо боротьби, не завернемо з шляху Національної Революції, доки знову не здійснимо цього Великого Святого Ідеалу, доки не здобудемо Української Незалежної Держави!».

21 січня 1990 року в Україні відбувається одна з найбільших у Центрально-Східній Європі масових акцій — «живий ланцюг» — як символ єдності східних і західних земель України. Акція була приурочена 71-ій річниці Акта Злуки. За неофіційними підрахунками, учасниками «живого ланцюга» стають від одного до трьох мільйонів людей. Узв'язавшись за руки, вони створюють безперервний ланцюг від Івано-Франківська (оскільки саме це місто у 1919 році було столицею ЗУНР) через Львів до Києва. «Живий ланцюг» простягнувся практично на 700 км.

Ця подія стає провісником падіння СРСР і відновлення незалежної України.

ДОСВІД ІЗРАЇЛЮ

Ілюстраційне фото: Військовослужбовці
Армії оборони Ізраїлю

Вже 75 років з дня створення держави в Ізраїлі діє режим надзвичайного стану. Це означає, що країна постійно готується до війни. Ця підготовка включає в тому числі і тренування, які мають зміцнити психіку військовослужбовців армії оборони Ізраїлю (АОІ) і не дати їм втрати контроль над собою на полі бою.

Психологічна підготовка до служби в ізраїльській армії починається ще в школі. Хлопці і дівчата, які теж підлягають призову, в старших класах постійно чують від вчителів про те, що відслужити у війську — це обов'язок кожного громадянина. Виховному процесу допомагає те, що більшість вчителів також служили в армії, перебувають у військовому резерві та навіть час від часу мобілізуються для участі в бойових операціях. Тобто вони насправді знають про те, про що говорять.

— Коли я ходив до старшої школи, то був оточений колишніми та діючими військовими. Всі навколо служили.

Старші брати і сестри однокласників, вчителі, їхні діти. Ми зростали з розумінням того, що маємо піти у військо. Було кілька безглузвих чуток, які завжди ходили довкола армії, але ж які насправді теж допомагали. Наприклад, чулки, що кожний, хто досяг призовного віку, вважається власністю держави, і будь-яка травма, яку він отримує, розглядається як псування державного майна, за яке можна навіть потрапити за ґрати. Дурниці, звісно ж, але це працювало. Люди розуміли, що мають берегти себе для важливої місії, — розказує офіцер АОІ Ігаль Левін.

Ще одним важливим пунктом психологічної підготовки є присяга, яку приймають бійці. У ній зокрема є слова про готовність віддати життя за країну. І під час проходження курсу молодого бійця старші за званням постійно нагадують новобранцям, що ці слова — не порожня формальність. Що бути військовим — це бути готовим ризикувати всім, навіть власним життям. Ці розмови із солдатами проводяться весь час під час їхньої підготовки, яка може тривати від кількох тижнів до кількох місяців в залежності від спеціалізації бійця.

Під час навчання солдат занурюють в майже справжні бойові умови, щоби дати їм можливість звикнути до стресу та навчитися володіти собою в найскладніших умовах. Для цього в одному з тренувальних центрів побудовані цілі квартали будинків, які імітують близькосхідне місто. Під час навчання там спеціальні пристрої імітують звуки стрільби, вибухів, вертольотів та навіть крики поранених. Все для того, щоб бійці могли максимально точно відчувати те, що відбувається під час справжніх операцій. За навчаннями спостерігають офіцери служби психологічної допомоги, які також присутні при виконанні реальних бойових завдань.

Хоча, звісно ж, бути завжди поруч з тими, хто потребує допомоги, офіцери-психологи не можуть. Тому з 2014 року в програму підготовки бійців АОІ включено обов'язкове навчання по наданню негайної психологічної допомоги

тим, хто впав в паніку або іншим чином втратив над собою контроль. Цій тренінг навіть має власну назву — «Маген», що в перекладі з іврити означає «щит». Військові психологи порівнюють його зі звичайним навчанням з тактичної медицини, а вміння, які солдати набувають там, — зі знанням щодо використання турнікета. В тому сенсі, що як турнікет не може замінити професійного хірурга, але ж рятує життя до того, як поранений потрапить до операційної, так і «Маген» не є заміною повноцінної психологічної допомоги, але ж в екстремальних умовах допомагає солдатові повернути контроль над емоціями.

Крім загальної психологічної підготовки, яку проходять всі бійці АОІ, є і специфічні курси для солдат і офіцерів окремих видів військ. Наприклад, моряків-підводників на кілька тижнів зачиняють разом в невеликому приміщенні без жодного зв'язку із зовнішнім світом. І все для того, щоб моряки підготувалися до служби в стиснутих умовах підводного човна і навчилися тривалий час взаємодіяти тільки з вузьким колом людей, уникаючи при цьому конфліктів.

У льотчиків та спецпризначенців психологічне навчання ще більш специфічне. Оскільки саме у цих військових є найбільші шанси опинитися в полоні, їх навчають витримувати перебування в жорстоких умовах ув'язнення. Бійців на кілька днів, а іноді й тижнів, замикають в сирих темних камерах, а інші солдати, які зображують ворогів, зникаються з них. Під час такого навчання солдати і офіцери готуються не тільки до тортур і побоїв, а ще до таких специфічних речей, як погана їжа та холод підвальної бетонної камери.

Все це може звучати жорстоко, тим більше, що мова йде про те, що держава організовує дуже важкі випробування саме для своїх військовослужбовців. Але ж зокрема і завдяки цьому Ізраїль існує вже 75 років в оточенні арабських держав, багато з яких ставляться до нього відверто вороже і не раз намагалися знищити невелику єврейську країну.

БРИГАДНІ КОМПЛЕКТИ АЕРОРОЗВІДКИ
НАПРАВИЛИ ДО ПІДРОЗДІЛІВ СИЛ ТРО

ПОВЕРНИСЬ
ЖИВИМ

GENESIS

Кофаундингова компанія Genesis та фонд компетентної допомоги армії «Повернись живим» передали чотирьом бригадам Сил територіальної оборони ЗСУ комплекти аеророзвідки загальною вартістю понад 15 млн грн.

Бригадні комплекти аеророзвідки допоможуть підрозділам забезпечити розвідувальні операції та зберігати життя бійців, шукати цілевказання для артилерії, кори-

гувати вогонь в режимі реального часу, шукати поранених, а також шляхи для підвозу їжі, води й боеприпасів.

На старті проекту «Здійmemo рокіт» організатори разом із компаніями екосистеми Genesis та партнерами планували зібрати 11 млн грн та придбати комплекти аеророзвідки для 112 окремої бригади Сил територіальної оборони ЗСУ, 114 окремої бригади Сил територіальної оборони ЗСУ, 241 окремої бригади Сил територіальної оборони ЗСУ. Збір підтримали компанії з екосистеми та партнери: appflame, Solidgate, Headway People, Quarks.tech, Universe, Legit. Завдяки активній підтримці відповідального бізнесу та благодійників вдалося зібрати 15 553 833 гривень, що дозволило придбати додатковий комплект для ще однієї, 126 окремої бригади територіальної оборони м. Одеса. Це стало можливим завдяки участі однієї з партнерських компаній Genesis, яка підтримала ініціативу та зробила внесок для забезпечення четвертої бригади комплектом аеророзвідки.

Всього в межах проекту для аеророзвідників чотирьох бригад тероборони закупили та передали 72 квадрокоптери та 432 батареї до них, 48 портативних та 12 автомобільних рацій, 40 планшетів, 24 зарядних станцій, 12 телевізорів, 8 ноутбуків, підсилювачі сигналу та флешки. Дрони, засоби живлення й зв'язку допоможуть зробити розвідувальні операції ефективнішими та зберегти життя особового складу.

Проект став продовженням системного партнерства «Повернись живим», Genesis, і Сил територіальної оборони ЗСУ, яке стартувало на початку 2023 року з освітнього курсу «Вишкіл капітанів».

СПРОТИВ

ЧАСОПИС КОМАНУВАННЯ
СИЛ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ЗСУ

ПОШИРЮЄТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО

Головний редактор:
Денис Вергун
Відповідальний за випуск:
Олекса Дмитрашківський
Відповідальний за логістику:
Дмитро Бивалін
Верстка та дизайн:
Євген Павлович

Телефон гарячої лінії:
0 800 507 028

E-mail для запитів:
to_info@post.mil.gov.ua

Телефон редакції:
093 521 90 89

ЗАВІТАЙТЕ
НА НАШ
САЙТ

TRO.MIL.GOV.UA